

Regionala utvecklingsnämnden

YTTRANDE

Avsändare Wide Persson
Samhällsplanerare
0724651985
wide.persson@skane.se

Datum 2023-09-29
Ärendenummer 2023-PB000149

Osby kommun
samhallsbyggnad@osby.se

Yttrande över förslag till Översiktsplan 2040, Osby kommun, samråd

Region Skåne har mottagit ovanstående samrådshandling för synpunkter.

Bakgrund

Syftet med Översiktsplan 2040 för Osby kommun är att beskriva hur mark, vatten och den byggda miljön i kommunen ska användas, utvecklas och bevaras de kommande 20 åren. Planförslaget innehåller utvecklingsinriktning, mark- och vattenanvändning samt ställningstaganden för riksintressen och andra tematiska frågor för att uppnå översiktsplaneringens syfte och mål. Översiktsplanen tar sin utgångspunkt i Osbys strategiska läge i norra Skåne, med starka kopplingar både för arbetsmarknad och besöksnäring över länsgränsen både mot Kronobergs län och Blekinge län. En fortsatt utveckling av infrastruktur, kommunikationer och boendemiljöer är viktiga beståndsdelar för att Osby kommun ska kunna utvecklas. Södra stambanan, Sydostlänken, väg 23, och väg 15 har särskilt stor betydelse för Osby kommun. Översiktsplanen är vägledande för kommande planering och beslut kring hur mark- och vattenområden ska användas samt hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Region Skånes synpunkter

Region Skåne vill inledningsvis lyfta att planförslaget på ett tydligt och framåtsyftande sätt tar utgångspunkt i Osbys potential som nod i norra Skåne. Planförslaget har en tydlig strategisk riktning som lyfter fram

kommunens utvecklingsinriktning med sikte på 2040 genom att belysa utmaningar och möjligheter kopplat till bland annat bostadsförsörjning, infrastruktur, näringsliv, klimat och grönstruktur.

Sammantaget ställer sig Region Skåne positiv till planförslaget och nedanstående synpunkter ska framför allt ses som förslag till hur planförslaget kan utvecklas ytterligare.

Regionalt perspektiv

Region Skåne är positiva till att planförslaget tydligt lyfter fram Osbys strategiska läge i norra Skåne med sin närhet till både Malmö och Köpenhamn samt sambandet med grannkommuner och över länsgränsen. Detta tydliggör Osbys strategiska roll i regionen och koppling till länets tillväxtmotorer.

Vidare vill region Skåne lyfta fram möjligheten att vidare trycka på och utveckla dessa möjligheter i planförslaget. Närheten till Köpenhamn och öppningen av Fehmarnbältförbindelsen (2029) kan ge Osby ytterligare utvecklingsmöjligheter vad gäller turism och rekreation samt arbetsmarknad och boende. Stora möjligheter öppnar även upp sig genom distansarbete och möjligheten att bo och jobba på olika platser.

För att lyfta fram omvärldsperspektivet ytterligare ser Region Skåne att det skulle vara fördelaktigt om planförslaget kompletterades med en karta som visar Osby kommun i ett större sammanhang; dels i Greater Copenhagen, dels med Hamburg och Stockholm inom räckhåll.

Befolkning och bebyggelse

Region Skåne noterar att Osby kommun arbetar med att uppdatera riktlinjer för bostadsförsörjning och att dessa ska förankras i översiktsplanen under granskningsfasen. Region Skåne vill betona att det är av stor vikt att riktlinjerna används som underlag för översiktsplaneringen då Osby kommuns nuvarande analys saknar utförlighet när det gäller befolkningsutvecklingen, bostadsbehoven och bostadsmarknaden.

Region Skåne tar årligen fram befolkningsprognoser för Skåne och dess kommuner och en ny sådan kommer att publiceras senare i höst. Region Skåne bedömer att Osby kommuns planering för 300–400 bostäder är en rimlig nivå och ser det som positivt att nivån tar höjd för ytterligare tillväxt jämfört med den befolkningsprognos från SCB som nämns i texten.

Region Skåne efterfrågar bättre transparens och noggrannhet i avsnittet om befolkning och bebyggelse. Exempelvis är figurerna i avsnittet svårlästa och

befolkningssiffrorna stämmer inte överens med SCB:s befolkningsprognos och befolkningsstatistik.

I *Regionplan för Skåne 2022–2040* framgår att tillgången till bostäder är en förutsättning för regional utveckling i Skåne. Det kommer att behövas ett brett utbud av olika sorters bostäder i Skåne och att bostadsbyggandet måste vara tillräckligt stort och anpassat efter behovet. Planförslagets ställningstaganden om att förtäta längs kommunikationsstråk och arbeta för ett bredare utbud av ägandeformer och bostadsstorlekar stämmer väl överens med regionplanen.

Kollektivtrafik

Region Skåne är positiva till kommunens ambition att ta utgångspunkt i och utveckla de orter som redan idag har god kollektivtrafikförsörjning, inte minst Osby tätort med sitt strategiskt viktiga läge. Region Skåne ser även positivt på kommunens ställningstagande kring att verka för trygghet och komfort vid stationer, hållplatser och bytespunkter. Detta ligger väl i linje med Region Skånes arbete med att öka tryggheten inom kollektivtrafiken. Det är också positivt att planförslaget pekar på behovet av cykelvägar och Region Skåne vill gärna poängtera vikten av att dessa kopplar väl till kollektivtrafiken för att hela resan ska fungera.

Vidare är Region Skåne positiva till fortsatt samarbete när det gäller att utveckla befintlig kollektivtrafik i kommunen och är positiva till att planförslaget pekar på behovet av att prioritera busstrafiken genom orterna. I dagsläget bedömer dock Region Skåne att det inte finns ett tillräckligt resandeunderlag för någon ny linje mellan Osby och Markaryd.

Planförslaget nämner vid flertal tillfällen Sydostlänken. Region Skåne vill lyfta att det är positivt att kommunen lyfter fram vikten av långsiktiga strategiska kopplingar men att tågtrafik på sträckan Älmhult – Lönsboda - Olofström i dagsläget inte bedöms som nödvändig för att nå de av Region Skåne beslutade målen gällande marknadsandelar, restider eller regional tillgänglighet. Tågsträckan bidrar i dagsläget inte med ökad tillgänglighet till regionens Tillväxtmotorer eller Regionala kärnor och den är inte heller en åtgärd som bidrar till restidsmålen mellan Tillväxtmotorerna. Gällande sträckan Älmhult – Lönsboda – Olofström bedömer Region Skåne att resandeunderlaget i nuläget är alltför begränsat för att motivera tågtrafik och investeringar i ny infrastruktur.

Transport och infrastruktur

Osby kommun är en av Skånes många viktiga portar mot angränsande regioner. Den geografiska placeringen och närheten till

kommunikationsstråk medför att kommunen har goda pendlingsmöjligheter både till resterande Skåne och angränsande län. Region Skåne delar Osby kommuns bild av att goda kommunikationer som överskrider länsgränserna behövs för att skapa förutsättningar för en ökad integration av arbetsmarknad och tillgång till utbildningar.

Region Skåne ser positivt på de ansatser i samhällsbyggandet som presenteras i planförslaget där intentionen är att mer eller mindre samtliga orter i största möjliga mån ska byggas ut i lägen som är kollektivtrafikhäna. Detta stämmer väl överens med utvecklingsinriktningen i *Regionplan för Skåne 2022–2040*. Vidare finner Region Skåne att kommunens planer på att i resterande orter verka för att utveckla möjligheterna för kollektivt resande samt att uppmuntra till åtgärder för hållbart resande är mycket positiva.

Region Skåne ser det som positivt att kommunen avser att planera för ett sammanhängande gång- och cykelnät i centralorten som tryggt binder samman de viktigaste länkarna och kollektivtrafiknoderna. Det är även positivt att kommunen har intentioner att bygga ut ett nät av gång- och cykelvägar mellan majoriteten av de resterande orterna för att skapa goda förutsättningar för pendling med hållbara transportmedel och främja en ökad mobilitet mellan orterna. Detta stämmer väl överens med planeringsprincipen 2.1 i *Satsa på starkt infrastruktur för fotgängare och cyklister och stärk deras roll i samhällsplaneringen. Förbättra kopplingar för gång och cykel till kollektivtrafiken i Regionplan för Skåne 2022–2040*

Vidare ser Region Skåne positivt på kommunens ansatser att ta fram en trafikstrategi/trafikplan och är behjälpliga i arbetet om behov uppstår. Likaså är det positivt att Osby kommun avser att vara aktiv i arbetet med resevaneundersökningen under 2023 och att kommunen har en strategi om hur man vill arbeta med gestaltningen av kollektivtrafikanläggningar av olika dignitet.

Region Skåne noterar att Osby kommun har gjort en tydlig etappindelning av vad kommunen ser som önskade åtgärder längs väg 15. Vägen är en del av de prioriterade brister att utreda som återfinns i *Regionala Transportinfrastrukturplan 2022 – 2033*. Det finns planer på att inleda en åtgärdsvalsstudie på den aktuella sträckan inom de närmaste åren. Osby kommun anger att väg 19/23 har en god standard genom kommunen vilket är positivt men Region Skåne vill ändå lyfta fram att det finns åtgärder i olika skede för både väg 19 och 23 som ligger inom ramen för *Regionala Transportinfrastrukturplan 2022 – 2033*. Även om dessa insatser inte berör Osby kommun geografiskt kommer de med största sannolikhet påverka

restiderna till och från kommunen vilket ur ett systemperspektiv ger nyttor för all trafik som färdas i de aktuella stråken.

Region Skåne ser positivt på att planförslaget ger en framtidssyn på hur den elektroniska kommunikationen ska byggas ut. Både som ett verktyg för att utöka den kommunala servicen och ge möjligheter för verksamheter att etablera sig på valfri plats. Detta bidrar till en ökad social hållbarhet då den digitala utanförskapen minskar i takt med att andelen med god tillgång till digital kommunikation ökar. Utöver det kan väl utbyggda digitala kommunikationer erbjuda de invånare med flexibel arbetssituation en ökad möjlighet att arbeta hemifrån vilket i sin tur kan ge utrymme för ett minskat behov av resor.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Region Skåne ser positivt på de ambitioner som omnämns i planförslaget gällande gröna kopplingar som länkar ihop större sammanhängande grönområden samt att grönstråken till stor del sammanfaller med åar och vattendrag. Detta ligger väl i linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040* som bland annat anger planeringsprinciper som stödjer tydliga satsningar på grön infrastruktur och ekosystemtjänster.

Vidare ser Region Skåne positivt på planförslagets ambition om att säkerställa kopplingar mellan kommunens större tätorter till sammanhängande värdetrakter och värdekärnor i landskapet. Planförslaget skulle med fördel kunna kompletteras med en karta som visar på länkar för rekreativa och ekologiska värden i landskapet samt en karta som visar framtida nätverk av gröna värdekärnor och blå-gröna huvudstråk som tillsammans med rekreativa leder kan bilda stommen i den gröna infrastrukturen i kommunen. Det är av stor vikt att bebyggelsestruktur, trafikinfrastruktur och grön infrastruktur ges likvärdig tyngd i den fysiska planeringen.

Natur och friluftsliv, vandrings- och cykelleder

Planförslaget berör natur och friluftsliv på ett förhållandevis övergripande plan och skulle med fördel kunna kompletteras med en mer långtgående ambition och ett starkare ställningstagande för natur och friluftsliv. Både kring bibehållna och utökade vandrings-, cykel- och kanotleder samt för det bredare friluftslivet. Planförslaget omnämner bland annat tillgång till Skåneleden, Vieåleden samt kanotleden längs Vieån till Skeingesjön och vidare ut i Helge å. Dessa områden kan med fördel utgöra en grund för vidare utveckling.

Vidare berör planförslaget två riksintresseområden för friluftsliv samt Immelns sjösystem, Cykelleden Skåne och Sydostleden. Dessa områden och strukturer kan dra mer nytta av och tydligare sammankopplas genom att bevara och vidareutveckla lokala anslutande leder. Dessa befintliga värden och kopplingar till övriga grönstrukturer, grönområden och parker kan med fördel belysas tydligare och värderas högre i planförslaget, till exempel genom att belysa dess långsiktiga samhällsvinster.

Vidare ser Region Skåne gärna att planförslaget lyfter fram utveckling av cykel- och vandringsleder mellan orter och byar. Detta då det kan skapa förutsättningar för nya och stärkta besöksnäringar så som gårdsbutiker, restauranger, caféer och boenden vilka i sin tur bidrar till en levande landsbygd med stärkt sysselsättning. Region Skåne vill tipsa om projektet och rapporten *Kartläggning av gröna värden i regional fysisk planering* som kan användas som stöd för utveckling av turism och friluftsliv.

Region Skåne ser positivt på målsättningen om att binda samman kommunens olika orter med säkra cykelvägar och som sedan kan kopplas samman till fullständiga cykelleder. Det är en stor fördel om det utvecklingsarbetet av rekreativa leder görs i dialog och samarbete med kringliggande kommuner samt med Region Skånes långsiktiga arbete för rekreativa leder. Hänsyn bör tas till *Länsstyrelsens Skånes friluftsplan* samt Region Skånes *Handlingsplan för rekreativa leder i Skåne 2030* vilka bör tas i beaktande vid eventuell ledutveckling. Likaså bör de nationella friluftsmålen arbetas in och tas i beaktande i planförslaget på ett tydligare sätt då de endast nämns i början under "Planeringsförutsättningar" och "Nationella och internationella underlag" men inte längre in i planen. Ett tydligt sätt att lyfta fram friluftsvärden i relation till långsiktig planering vore att ta fram en Friluftsstrategi för kommunen.

Teknisk infrastruktur

Region Skåne ser positivt på att planförslaget lyfter fram ställningstagande kopplat till både utmaningar och möjligheter med kommunens vattenresurser. Kommunerna har ett stort ansvar att genom sin planering ge vattnet mer utrymme i landskapet och i tätorterna. Att kommunen planerar för en långsiktig och strategisk vatten- och dagvattenhantering ses därför som mycket positivt och stämmer väl överens med planeringsprinciperna; 4.3 i - *Planera för att säkra hela logistikkedjan från dricksvattentäkterna tills vattnet når vattenanvändarna* samt 3.6 ii - *Planera för att öka vattnets utrymme och fördröja vattnets tid i landskapet i Regionplan för Skåne 2022–2040*.

Region Skåne ser positivt på att planförslaget ger ställningstagande för att möjliggöra för anläggningar av förnybar energiproduktion inom kommunen, exempelvis genom vindkraft och att utreda lämpligheten för solcellsparker. Skåne har ett stort behov av mer fossilfri elproduktion och Skåne har potential att producera mer energi såsom biogas, vätgas, solkraft och vindkraft. Detta stämmer väl överens med de skrivningar om fossilfri energiproduktion som återges i *Regionplan för Skåne 2022–2040* och bidrar till Region Skånes mål om att minska klimatpåverkande utsläpp med 80% till år 2030.

Klimat

Hur samhället möter de utmaningar som ett förändrat klimat medför är en viktig framtidsfråga för Skåne. *Regionplan för Skåne 2022–2040* lyfter fram vikten av att Skånes aktörer ska verka för ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne samt att de insatser som görs behöver bidra till regionala och nationella miljömål. Region Skåne ser positivt på att översvämningsriskerna tas upp i planförslaget men ser att förslaget med fördel kan kompletteras med klimatanpassningsåtgärder för att minimera konsekvenserna för samhället.

Näringsliv

Region Skåne ser positivt på planförslagets strategiska planering av verksamhetsmark som skapar förutsättningar för tillväxt hos såväl befintliga företag som för etablering av nya. Detta gynnar utveckling, etablering, expansion och skapar förutsättningar för nya och fler arbetstillfällen i regionen. Region Skåne ser även positivt på kommunens val att lyfta fram turism som en näringsgren med stark potential. Region Skåne ser dock att planförslaget med fördel kan kompletteras med ett än mer utvecklat resonemang kring näringslivsutveckling och hade gärna sett kopplingar till *Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt* samt möjlig potential med samverkan i Skåne Nordost.

Region Skåne har sedan 2019 startat upp nätverk och samordning för kommunernas näringslivsansvariga i olika forum och erbjuder möjligheter till ytterligare utveckling och lärande. Region Skåne välkomnar därför ett aktivare deltagande från Osby kommun. Värde av att vara en serviceinriktad kommun för företagen i dess olika faser och ett gott företagsklimat kan med fördel bidra till att attrahera nyetableringar. Region Skåne ser positivt på kommunens mål om att erbjuda ett företagsvänligt klimat med smidig kommunal förvaltning.

I Skånes utvecklingsstrategi *Det öppna Skåne 2030* understryks att skånska företag i hela Skåne ska erbjudas affärsutvecklingsmöjligheter genom ny kunskap och finansiering som stimulerar entreprenörskapet och stärker företagsklimatet. Detta är något Osby kommun redan idag tar del av och kan ytterligare utveckla.

Hälsa och sjukvård

Region Skåne vill lyfta fram att planförslaget utgår från dagslägets behov av vård och omsorg och saknar en färdriktning mot det framtida behovet av hälso- och sjukvård samt ett perspektiv kring omställningen till nära vård.

Barnperspektivet

Region Skåne ser positivt på att barnperspektivet omnämns i planförslaget och hållbarhetsbedömningen. I *Regionplan för Skåne 2022–2040* omnämns att det genom fysisk planering finns möjlighet att tillföra funktioner och kvaliteter till platser som bidrar till integration, jämställdhet och som främjar barns utveckling. Planförslagets påverkan på barns uppväxtvillkor och vardagsmiljöer kan med fördel förtydligas. Det kan handla om tillgången till lekplatser, trafiksäkra miljöer till och från skola och andra målpunkter genom gång- och cykelvägar, samt kvalitetsnivå på skol- och förskolegårdar. Även barns delaktighet i planprocessen bör redovisas på ett tydligt sätt.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över *Översiktsplan 2040 för Osby kommun*, utifrån nedanstående ansvar.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt

lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

I handläggningen av detta ärende har avdelningen för regional utveckling genom enheterna för regional planering, samhällsanalys, näringsliv och kompetensförsörjning, externa relationer och stöd, miljö och hälsa, transport och infrastruktur, innovation och entreprenörskap, samt avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning, primärvården, psykiatri och habilitering, Skånetrafiken, Regionfastigheter och Region Skånes kulturförvaltning deltagit.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke
Ordförande

Anna Pettersson
Utvecklingsdirektör